

Заїкання: що це таке, як правильно розпізнати його прояви у дитини (консультація для батьків)

Заїкання — це такий дефект мовлення, при якому найперше порушується можливість вільного мовленнєвого спілкування дитини з тими людьми, хто її оточує. Зовні воно виражене в мимовільних зупинках під час висловлювання, а також у вимушених повторюваннях окремих звуків і складів. У деяких дітей заїкання супроводжується супутніми рухами рук, ніг, голови.

Початок заїкання припадає на період інтенсивного формування мовлення в дитини, тобто на вік *із 2-х до 5-ти років*. Усіх дітей цього віку об'єднує те, що мовленнєвий апарат у них ще не зміцнів, невитривалий і слабкий та його функціонування легко порушується під впливом незначних із погляду дорослої людини, утім, дуже важливих для малюка впливів.

Наведемо основні впливи та причини, що призводять до заїкання.

Під час становлення мовлення значний відсоток дітей проходить через, так би мовити, *фізіологічне заїкання*, яке іноді спричинене тим, що *мовленнєвий апарат дитини не встигає словесно оформляти думки, що випереджають мовлення*. Фізіологічне заїкання буває короткочасним, не супроводжується судорожними та супутніми рухами і вважається «хворобою зросту», яка у 4—5 років зникає.

Проте **дорослі мають пам'ятати**, що фізіологічне заїкання може закріпитися та перейти у справжнє заїкання, якщо в родині не буде нормальної, здорової обстановки та правильного мовленнєвого виховання.

Одним із поширених приводів виникнення заїкання є *надмірно високі вимоги*, що їх деякі сім'ї висувають до мовлення дитини.

Часто заїкання виникає у дітей на фоні *недорозвинення мовлення*, коли в *дитини не вистачає елементарного словникового запасу та граматичних засобів для висловлювання своїх думок*.

Негативно впливає на стан мовлення малюка *напружений емоційний фон*, що склався у родині за різних обставин: тривала психотравмувальна обстановка при надмірно жорсткому, авторитарному вихованні в родині, або навпаки, при розбещеності та відсутності вимог до дитини з боку батьків; якщо неповна сім'я, часті скандали вдома або хтось із батьків зловживає алкоголем.

Заїкання в дитини може з'явитися і як *наслідування* однолітка чи когось із дорослих. *Спілкуючись із дорослими чи з дітьми, які заїкаються, малюк починає у власному мовленні відтворювати ті самі запинки*.

Часто заїкання розвивається після *перенесення дитиною важкої хвороби* на тлі ослабленого організму. У такому разі заїкання може виникнути одразу чи розвиватися поступово.

Побуває думка, що заїкання проявляється внаслідок *переляку*. Саме тому батьки, як правило, намагаються пов'язати виникнення цього дефекту мовлення саме з ним.

Однак усі перелічені ситуації частіше чи рідше можуть траплятися в житті кожного малюка, проте не завжди в кожного у результаті виникає заїкання. Отже, це не причини, а *впливи*, що провокують заїкання, а *причини* — це слабкість нервової системи або органічні ураження кори головного мозку.

Нерідко трапляються сім'ї, де заїкається хтось із батьків. Чи обов'язково буде заїкатися дитина? Ні, не обов'язково. Іноді діти наслідують *слабку нервову систему*, тоді спілкування дитини з дорослим, що заїкається, лише привід, який може викликати заїкання в малюка. *Але схильність до заїкання у вигляді слабкої нервової системи може й не передатися у спадок, і тоді заїкання не буде*.

Підготувала: вчитель-логопед ДНЗ №10 Фетисенко І.В.